



LEĶMŌ IĻĻISKŪOL  
LĪVŌD  
INSTITŪT



# Elektroniskie resursi lībiešu valodai

---

Valts Ernštreits, LU Lībiešu institūts

# Lībiešu valodas resursu savdabība

---

- Lībiešu valoda ir autohtona Latvijas pirmiedzīvotāju valoda. Tādējādi **lībiešiem nepieciešami tādi paši valodas resursi kā jebkurai citai valodai.**
- Ar lībiešu valodu saistītie **avoti ir teritoriāli un institucionāli izkliedēti**, lielākā daļa avotu neatrodas Latvijā.
- Lībiešiem pieejami ārkārtīgi ierobežoti resursi (dati, speciālisti, pētījumi, finansējums u.c.), tādējādi **metodika ir ievērojami atšķirīga.**
- **Nevar kopēt lielo resursu tehnoloģijas** (jo dati ir ierobežoti), **var izmantot metodes, kas nav izmantojamas lielajiem resursiem** (jo dati ir ierobežoti).



# Lībiešu valodas resursu savdabība

---

Ar lībiešiem saistītie digitālie valodas resursi paredzēti:

- **maksimālai dažādu līmeņu un veidu informācijas ekstrakcijai no ierobežota datu masīva** (viens teikums – dati vairākām datubāzēm);
- **starpnozaru** (priekšmetu kolekcija – vietvārdu avots) **un pārrobežu datu ieguvei un izmantošanai**;
- **dinamiski mainīgai principu piemērošanai** (likumības mainās atbilstoši datiem);
- **darbam ar ierobežotiem resursiem, tostarp mazkvalificēta personāla piesaistīšanai** (prot valodu, neko nezina par valodniecību);
- **daudzfunkcionālai un starpnozaru izmantošanai** (pētniecība, valodas apguve, tūrisms, ceļazīmju izvietošana u.c.; arī datu pieejamība tulkojumā).



# Lībiešu valodas datubāžu klasteris

---

Lībiešu valodas digitālos resursus un rīkus veido savstarpēji integrētu datubāžu klasteris:

- **Lībiešu valodas leksikas datubāze (2016; 12500)**
- **Lībiešu valodas morfoloģijas datubāze (2017; 13000+)**
- **Lībiešu rakstu valodas korpuss un tekstu krātuve (2018; 300 000)**
- **Lībiešu valodas vietvārdu datubāze un Oficiālo vietvārdu reģistrs (2020–)**

Strādājot pie vienas datubāzes, dati tiek sasaistīti un automātiski padoti uz citām.



# Lībiešu valodas datubāžu klasteris

LIVONES.NET



LATVIJAS UNIVERSITĀTE  
LĪBIEŠU  
INSTITŪTS

LV  
LIV  
ENG

LU LĪBIEŠU INSTITŪTS

MŪSU PĒTNIEMI

NOTIKUMI

PĒTĪJUMI

VĀRDNĪCA

VIETVĀRDI

LIVONICA 2019



LĪBIEŠU INSTITŪTS / VĀRDNĪCA

latviešu   paplašinātā meklēšana

## kiuži *adj* \*176

kuslik ◦ ietiepīgs, spītīgs, stūrgalvīgs

◆ **kiuži lāpš** kuslik lāps ◦ ietiepīgs bērns

## umbi *adj* \*187

(a) pealiskaudne, rāpakas ◦ paviršs

(b) segi, sōge ◦ jucis

• **Mingi rištīng ka u'm umbi; pigā-tagā mīelstō vāldiž.** Mōni inimene kah on segi; peaaegu arulage. ◦ Kāds cilvēks arī ir jucis; gandrīz bez prāta.

(c) tōrges ◦ spītīgs

• **Lapst at umbizt – ā'b kūldōt.** Lapsed on tōrksad – ei kuula sōna ◦ Bērni ir spītīgi – neklausa.

(d) umbne ◦ strups

◆ **umbiz riek pāl vó'!lijid** umbtee peal olijad ◦ strupcejā nonākušie

2 vārdi



LEŅMŌ IĻĻIS  
LĪVŌD  
INSTITŪ

# Lībiešu valodas datubāžu klasteris

LIVONES.NET



LATVIJAS UNIVERSITĀTE  
LĪBIEŠU  
INSTITŪTS

LV  
LIV  
ENG

LU LĪBIEŠU INSTITŪTS

MŪSU PĒTNIKI

NOTIKUMI

PĒTĪJUMI

VĀRDNĪCA

VIETVĀRDI

LIVONICA 2019



LĪBIEŠU INSTITŪTS / VĀRDNĪCA

latviešu ▾

spītīgs

paplašinātā meklēšana

meklēt

**kiuži** *adj* \*176

NomSg: **kiuži**

GenSg: **kiužijiz**

DatSg: **kiužijizōn**

PrtSg: **kiužijizt ~ kiužijit**

InmSg: **kiužijizōks**

IIISg: **kiužijizō**

IneSg: **kiužijizōs**

ElaSg: **kiužijizōst**

NomPl: **kiužijid**

GenPl: **kiužijid**

DatPl: **kiužijidōn**

PrtPl: **kiužijidi**

InmPl: **kiužijidōks**

IIPl: **kiužijiz**

InePl: **kiužijis**

ElaPl: **kiužijisti**

kislik ▫ ietiepīgs, spītīgs, stūrgalvīgs

◆ **kiuži** lāpš kislik laps ▫ ietiepīgs bērns



LEŅMŌ IĻĻISKŪ  
LĪVŌD  
INSTITŪT

# Lībiešu valodas datubāžu klasteris

LV EE LI Lībiešu-igaunu-latviešu vārdnīca Paradigmā Korpus Korpus meklēšana Vārdnīca Lietotāji Cron Izeja

Teksti Atgriezties pie teikumiem

## MARĶĒŠANA

Teksta detaļas C\_LELS-8

Pieejamība:

Kuolmōndpāvan u'm Dūoņigs tōrg.

ee: Kolmapāeval on Dundagas turg.

lv: Trešdien Dundagā ir tirgus.

**Kuolmōndpāvan**

kuolmōnd|pāva s EssSg

**u'm**

vōlda vā Prs1Sg

**Dūoņigs**

Dūoņig / IneSg

**tōrg**

tōrg s NomSg

**kuolmōnd|pāva** s EssSg



alternatīvais marķējums

Korpus:

kuolmōnd|pāva s \*24 kuolmōndpāvan EssSg 1

Vārdnīca [Pref,Pass]:

kuolmōnd|pāva s \*24 kuolmōnd|pāvan

kuolmōnd|pāva s \*24 kolmapāev, kesknādal ° trešdiena

• **Kuolmōndpāvan u'm Dūoņigs tōrg.** Kolmapāeval on Dundagas turg. ° Trešdien Dundagā ir tirgus.

Meklēt:

Notīrīt

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30  
31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56  
57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82  
83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 102 103 104 105  
106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120 121 122 123 124  
125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143  
144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155 156 157 158 159 160 161 162  
163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175 176 177 178 179 180 181  
182 183 184 185 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200  
201 202 203 204 205 206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218 219  
220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238  
239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257  
258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276  
277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295  
296

297 **Kūoltō** tūoizta ā'b vōi. Jarā kūoltō vōib lūomōzt; tapāb lūomōzt. Kūoltōb rištingtō, ku rišting u'm kūolimiz pāl ja ro'vzt sāļōz at immōr, ja si'z kūoltōbōd tānda. Kūoltō vōib t'dtō kūoizō eņtš lejās vōi tūoiz lejās, algō se pō'ddōg sīes kūoizōs. Kūoltōb mingiz āinaks, lejā t' emizt jarā kūoltō

298 **Kuolmōndpāvan u'm Dūoņigs tōrg.**

299 **kū'oļzisdāmlī rišting**

300 301 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318  
319 320 321 322 323 324 325 326 327 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337  
338 339 340 341 342 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354 355 356



LETMŌ IĻĪSKŪOL  
LĪVŌD  
INSTITŪT

# Lībiešu valodas vietvārdu datubāze

---

2020. gadā sāka kartētas Lībiešu valodas vietvārdu datubāzes izveide (FLPP projekta ietvaros), kas iezīmē jaunu posmu ar lībiešiem saistīto digitālo resursu jomā (pirmā posma pabeigšana plānota 2022. gadā).

- Tā kā nav izmantojamas lauka darba metodes, **datubāzes izveidei** līdztekus kartēm, pētījumiem, korpusa u.c. datiem **tiek izmantoti kolekcijās un avotos atrodamie metadati**, kuros norādīta avota izcelsmes vai ieguves vieta un kurus parasti neizmanto šādam mērķim.
- Iegūtie dažādu līmeņu **vietvārdi tiek piesaistīti ģeotelpiskajai informācijai**.





# Nākotne

---

- Dažādu **kolekciju un avotu metadati** (ieguves vieta, teicēja dati u.c.) ļauj **tos** līdz ar digitalizāciju **piesaistīt kartētajiem vietvārdiem**, izveidojot virkni jaunu lībiešu resursu un paplašināt esošo valodas resursu lietojumu.
- Pateicoties lībiešu datubāžu principiem un datu integrācijai, **rodas jauns, radikāli efektīvāks instruments valodas un arī starpnozaru pētniecībai, mantojuma pieejamībai un apguvei**, kas ļauj jaunā līmenī izmantot arī esošos datus.
- Dati tiek integrēti un izmantoti ārējās datubāzēs – LĢIA un *Jāņasēta* (vietvārdi), *Giellatekno* (pareizrakstība, valodas apguves instrumenti) u.c.





LEŅMŌ IĻĻISKŪOL  
LĪVŌD  
INSTITŪT



**Paldies! | Tienū!**

---